EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 26.8.2022
COM(2022) 424 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE

kulttuuriesineiden viennistä 18 päivänä joulukuuta 2008 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 116/2009 täytäntöönpanosta

1. tammikuuta 2018 – 31. joulukuuta 2020

Sisällys

1. Tiivistelmä 2
2. Johdanto 3
3. Asetuksen asiayhteys 4
3.1 Eurooppalainen asiayhteys 4
3.2 Kansainvälinen asiayhteys 5
4. Asetuksen täytäntöönpano 5
4.1 Tavoitteet ja tulokset 5
4.2 Kulttuuriesineiden määritelmä 7
4.3 Ikään liittyvät kynnykset 8
4.4 Rahalliset kynnykset 8
4.5 Tavallisia vientilupia koskevat luvut 9
4.6 Erityiset ja yleiset avoimet vientiluvat 10
4.7 Poikkeus vientilupavaatimuksesta 11
4.8 Syyt lupahakemusten epäämiselle 12
4.9 Lupakysymykset 12
4.10 Vientilupien peruuttaminen 13
4.11 Sähköisten järjestelmien/tietokantojen käyttö 13
4.12 Aineelliset ja henkilöresurssit 14
5. Päätelmät ja ratkaisemattomat kysymykset 14
6. Liitteet 16
Taulukko 1. Jäsenvaltioiden antamat tavalliset luvat 16
Taulukko 2. Annetut erityiset avoimet luvat 17
Taulukko 3. Annetut yleiset avoimet luvat 18
Taulukko 4. Evätyt tavallista lupaa koskevat hakemukset 19
Taulukko 5. Rikkomista / noudattamatta jättämistä koskevat tapaukset 20

1. TIIVISTELMÄ

Tässä kertomuksessa tarkastellaan kulttuuriesineiden viennistä annetulla asetuksella (EY) N:o 116/2009 ja komission täytäntöönpanoasetuksella (EU) N:o 1081/2012 perustetun vientilupajärjestelmän täytäntöönpanoa.[1]

Kertomus perustuu pääosin tietoihin, joita jäsenvaltiot[2] ovat toimittaneet vastauksena vientilupajärjestelmän täytäntöönpanon kaikkia näkökohtia koskevaan kyselyyn. Se kattaa ajanjakson vuodesta 2018 vuoteen 2020. Liitteessä esitetyt numerotiedot liittyvät kolmentyyppisiin vientilupiin: tavalliset vientiluvat, erityiset avoimet vientiluvat (yksityishenkilöiden toistuva väliaikainen vienti) ja yleiset avoimet vientiluvat (museoiden tai vastaavien laitosten toistuva väliaikainen vienti).

Kertomuksessa annetaan myös tietoja käynnissä olevista aloitteista ja tulevaisuuden haasteista. Tällaisia ovat esimerkiksi asetuksen täytäntöönpanoon osallistuvien jäsenvaltioiden viranomaisyhteistyön parantaminen, yhteisymmärryksen edistäminen asetuksen säännöksistä jäsenvaltioissa, parhaiden käytäntöjen määritteleminen toimivaltaisia viranomaisia ja tullia varten kulttuuriesineiden alkuperän selvittämisessä sekä teknisten, taloudellisten ja oikeudellisten mahdollisuuksien kartoittaminen vientilupien myöntämiseen ja valvontaan käytettävien sähköisten keinojen osalta. Tämä voi kattaa sellaisen keskitetyn sähköisen järjestelmän kehittämisen tai linkittämisen, josta voisi olla yhteys kansallisiin tulliselvitysjärjestelmiin.

[1] Asetuksen (EY) N:o 116/2009 10 artiklan mukaan komissio antaa säännöllisesti Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle kertomuksen asetuksen soveltamisesta.

[2] Koska kertomus kattaa 31. joulukuuta 2020 päättyvän ajanjakson, siinä esitettävät EU:n jäsenvaltioiden tilastot sisältävät Yhdistyneen kuningaskunnan tilastot. EU:n lainsäädäntöä ei enää sovelleta Yhdistyneessä kuningaskunnassa 1. tammikuuta 2021 alkaen Pohjois-Irlantia lukuun ottamatta. Siksi tulevia kausia koskevat kertomukset sisältävät vain EU:n 27 jäsenvaltion tilastot ja Yhdistyneen kuningaskunnan tilastot Pohjois-Irlannin osalta.

2. JOHDANTO

Kulttuuriesineiden viennistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 116/2009[3], jäljempänä ’asetus’, mukaan tiettyjen kulttuuriesineiden vienti unionin tullialueen ulkopuolelle edellyttää vientilupaa. Lisäksi mainitun asetuksen mukaan on tarpeen varmistaa, että kyseisiin esineisiin sovelletaan yhtenäistä valvontaa unionin ulkorajoilla. Liitteessä I kuvataan asetuksen aineellinen soveltamisala luettelemalla sen soveltamisalaan kuuluvien kulttuuriesineiden luokat sekä useimpien lueteltujen luokkien ikään ja/tai arvoon liittyvät kynnykset.

Asetuksen tavoitteena on sovittaa yhteen tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskeva perusperiaate sekä kansallisaarteiden suojeleminen unionin sisämarkkinoilla, joiden perustaminen vuonna 1993 johti jäsenvaltioiden välisten sisärajojen poistumiseen.

Vientiluvat myöntää viimeisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen, jonka alueella kulttuuriesine on "*laillisesti ja lopullisesti ollut*".[4] Vientilupa myönnetään tai evätään kyseisen jäsenvaltion lakien ja asetusten perusteella. Tämän jälkeen tullivalvonnalla varmistetaan, ettei kulttuuriesineitä viedä unionin tullialueelta, ellei niillä ole voimassa olevaa vientilupaa.

Vientilupien yhtenäisyyden varmistamiseksi oli tarpeen määrittää lupalomakkeen laatimista, antamista ja käyttöä koskevat säännöt. Täytäntöönpanoasetuksessa (EU) N:o 1081/2012[5] säädetään kolmenlaisista vientiluvista (tavallinen vientilupa, erityinen avoin vientilupa ja yleinen avoin vientilupa) ja annetaan säännöt niiden soveltamisesta. Hakijan on maksettava maksu vientiluvan saamiseksi tietyissä jäsenvaltioissa – mutta ei kaikissa. Tiettyjen jäsenvaltioiden lainsäädännössä asetetaan kansallisiksi aarteiksi nimettyjen esineiden lailliseen siirtämiseen pois kansalliselta alueelta lisärajoituksia, kuten vaatimus hankkia EU:n vientiluvan lisäksi kansallinen lupa.

Päivitetty luettelo toimivaltaisten jäsenvaltioiden viranomaisista, joilla on valtuudet antaa vientilupia, ja luettelo tullitoimipaikoista, jotka saavat vastata vientimuodollisuuksien suorittamisesta, julkaistaan virallisessa lehdessä.[6]

Asetuksen 10 artiklan mukaan komissio antaa säännöllisesti Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle kertomuksen asetuksen soveltamisesta.

Tämä kertomus perustuu tietoihin, joita jäsenvaltiot ovat toimittaneet vastauksena vientilupajärjestelmän täytäntöönpanon kaikkia näkökohtia koskevaan kyselyyn, myös vientilupien käyttöä koskeviin tilastotietoihin, sekä kulttuuriesinekomiteassa tai kulttuuriesineisiin liittyviä tullialan kysymyksiä käsittelevässä asiantuntijaryhmässä käytyihin keskusteluihin.

Koska kertomus kattaa 31. joulukuuta 2020 päättyvän ajanjakson, siinä esitettävät EU:n jäsenvaltioiden tilastot sisältävät Yhdistyneen kuningaskunnan tilastot. EU:n lainsäädäntöä ei enää sovelleta Yhdistyneessä kuningaskunnassa 1. tammikuuta 2021 alkaen Pohjois-Irlantia

[3] Neuvoston asetus (EY) N:o 116/2009, annettu 18 päivänä joulukuuta 2008, kulttuuriesineiden viennistä (EUVL L 39, 10.2.2009, s. 1).
[4] 2 artiklan 2 kohta.
[5] Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1081/2012, annettu 9 päivänä marraskuuta 2012, kulttuuriesineiden viennistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 116/2009 soveltamista koskevista säännöksistä (EUVL L 324, 22.11.2012, s. 1).
[6] Nämä tiedot on viimeksi julkaistu virallisen lehden numeroissa EUVL C 71, 24.2.2018, s. 5, ja EUVL C 184, 12.5.2021, s. 13.

lukuun ottamatta. Siksi tulevia kausia koskevat kertomukset sisältävät vain EU:n 27 jäsenvaltion tilastot ja Yhdistyneen kuningaskunnan tilastot Pohjois-Irlannin osalta.

3. ASETUKSEN ASIAYHTEYS

3.1 Eurooppalainen asiayhteys

Asetuksella otettiin käyttöön EU:n tason järjestelmä, joka täydentää kulttuuriomaisuuden suojelemista koskevia muita välineitä ja aloitteita. Näistä merkittävin on direktiivi 2014/60/EU jäsenvaltion alueelta laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden palauttamisesta[7]. Direktiivillä mahdollistetaan kaikkien sellaisten kulttuuriesineiden palauttaminen, jotka jäsenvaltio on määritellyt taiteellisiksi, historiallisiksi tai arkeologisiksi kansallisaarteiksi. Tässä tarkoituksessa vaaditaan, että direktiivin soveltamisalasta jäsenvaltioissa vastaavat keskusviranomaiset tekevät yhteistyötä ja vaihtavat laittomasti vietyjä kulttuuriesineitä koskevia tietoja käyttäen sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmää (IMI).

Asetusta täydentää merkittävällä tavalla myös kulttuuriesineiden tullialueelle siirtämisestä ja tuonnista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/880[8]. Uudessa säädöksessä vahvistetaan säännöt ja edellytykset kolmansissa maissa luotujen tai niistä löydettyjen kulttuuriesineiden väliaikaiselle ja pysyvälle tuonnille unionin tullialueelle. Ulkoisen kaupallisen ulottuvuutensa vuoksi asetuksen (EU) N:o 2019/880 luokituksessa noudatettiin kulttuuriomaisuuden luvattoman tuonnin, viennin ja omistusoikeuden siirron kieltämiseksi ja ehkäisemiseksi vuonna 1970 tehtyä Unescon yleissopimusta[9].

Tuontia koskevaa asetusta täydennettiin hiljattain hyväksymällä täytäntöönpanosäännöksiä[10]. Niissä vahvistetaan yksityiskohtaiset järjestelyt, jotka koskevat tuontilupia ja tuojan vakuutuksia, keskitetyn sähköisen järjestelmän, jäljempänä 'ICG-järjestelmä', kehittämistä, toimintaa, ylläpitoa ja käyttöä, jäsenvaltioiden viranomaisten välistä tietojen tallentamista ja vaihtoa sekä toimijoiden muodollisuuksien suorittamista paperittomassa toimintaympäristössä. ICG-järjestelmän on tarkoitus olla käytössä tuontitarkoituksiin viimeistään 28. kesäkuuta 2025.

Kahdessa väliaikaisessa unionin välineessä, neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1210/2003[11] ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 36/2012[12], myös kielletään kulttuuriesineiden kauppa Irakin ja Syyrian kanssa.

---

[7] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/60/EU, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, jäsenvaltion alueelta laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden palauttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta (uudelleenlaadittu) (EUVL L 159, 28.5.2014, s. 1).

[8] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 2019/880, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019, kulttuuriesineiden tullialueelle siirtämisestä ja tuonnista (EUVL L 151, 7.6.2019, s. 1).

[9] Pariisi, 14. marraskuuta 1970.

[10] Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2021/1079, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2021, kulttuuriesineiden tullialueelle siirtämisestä ja tuonnista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/880 tiettyjen säännösten täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä (EUVL L 234, 2.7.2021, s. 67).

[11] Neuvoston asetus (EY) N:o 1210/2003, annettu 7 päivänä heinäkuuta 2003, tietyistä Euroopan yhteisön ja Irakin talous- ja rahoitussuhteita koskevista erityisrajoituksista ja asetuksen (EY) N:o 2465/96 kumoamisesta (EUVL L 169, 8.7.2003, s. 6).

[12] Neuvoston asetus (EU) N:o 36/2012, annettu 18 päivänä tammikuuta 2012, Syyrian tilanteen johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä ja asetuksen (EU) N:o 442/2011 kumoamisesta (EUVL L 16, 19.1.2012, s. 1).

3.2 Kansainvälinen asiayhteys

Kansainvälisellä tasolla merkittävin kulttuuriesineiden vientiin sovellettava väline on kulttuuriomaisuuden luvattoman tuonnin, viennin ja omistusoikeuden siirron kieltämiseksi ja ehkäisemiseksi vuonna 1970 tehty Unescon yleissopimus. Yleissopimuksen sopimuspuolina on 141 valtiota ja 26 EU:n jäsenvaltiota on ratifioinut sen.

4. ASETUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

4.1 Tavoitteet ja tulokset

Jäsenvaltiot katsovat yleisesti, että asetuksella on saavutettu sen tavoitteet. Myös parannuskohteita on kuitenkin havaittu.

Asetuksen tulokset ovat olleet varsin hyviä kulttuuriesineiden laittoman kaupan torjunnassa. Kuten eräs jäsenvaltio raportoi, asetus on vaikuttanut merkittävästi siihen, että kulttuuriperintöalan laitoksissa sekä laillista taidekauppaa harjoittavien ja keräilijöiden keskuudessa ollaan entistä tietoisempia siitä, että kulttuuriesineen alkuperästä on tärkeää saada riittävästi tietoa ennen sen hankkimista tai saattamista markkinoille. Esineet, jotka on viety ilman vaadittavaa EU:n lupaa, menettävät markkina-arvoa, ja niitä on vaikeampi saada kaupaksi laillisen taidekaupan kautta.

Saman jäsenvaltion mukaan laillisten taidemarkkinoiden toimijat ovat edelleen haluttomia antamaan toimivaltaisille viranomaisille kattavia tietoja vientiluvan hakijalle aiemmin myymiensä kulttuuriesineiden alkuperästä.

Jotkin jäsenvaltiot huomauttavat, että niiden kansallista perintöä koskevan lainsäädännön soveltamisala on laajempi kuin asetuksen, joka jättää tietyntyyppiset kulttuuriesineet suojelematta. Tätä osin on todettava, että vaikka asetuksen aineellinen soveltamisala tarkoitettiin aikanaan kansallisten säännösten yhteiseksi nimittäjäksi ja se saattaa kattaa kapealaisemmin tiettyjen jäsenvaltioiden suojeltuja esineitä, asetuksessa säädetään kulttuuriesineiden lisäsuojasta, jota kansalliset lait eivät voi tarjota.

Yhdestä jäsenvaltiosta peräisin olevat esineet voidaan kansallisista kielloista huolimatta viedä laillisesti unionista sellaisen jäsenvaltion alueen kautta, jossa ensimmäisen jäsenvaltion kieltoja ei sovelleta. Tämä johtuu erityisesti siitä, että unionissa ei ole sisärajoja. Näin ollen tiettyjen kansallisten kulttuuriperintöä koskevien lakien aineellinen soveltamisala voi olla kattavampi, mutta näillä laeilla ei voida suojella samalla tavalla kuin asetuksella jäsenvaltion kulttuuriesineitä, jotka viedään sen alueen ulkopuolelle.

Eräät jäsenvaltiot katsoivat tähän aiheeseen liittyvässä yhteydessä, että asetuksella ei varmisteta riittävästi kulttuuriperinnön suojelua koskevien sääntöjen yhdenmukaisuutta kaikkialla unionissa. Kansallinen lainsäädäntö muodostaa perustan vientilupien myöntämiselle tai myöntämättä jättämiselle. Tässä mielessä tiettyyn liitteen I luokkaan kuuluvien kulttuuriesineiden vienti voidaan sallia jäsenvaltiossa A – jolloin lupa myönnettäisiin siellä – mutta ei jäsenvaltiossa B – jossa lupa evättäisiin. Tämä on tavallista, eikä asiaa voida muuttaa, koska kulttuuriasiat kuuluvat jäsenvaltioiden yksinomaiseen toimivaltaan. Tästä syystä unioni ei voisi yhdenmukaistaa tällaisia säännöksiä eikä määrätä, mitkä kulttuuriesineet olisi nimettävä "*taiteellisiksi, historiallisiksi tai arkeologisiksi kansallisaarteiksi*"[13].

[13] SEUT-sopimuksen 36 artikla.

Myös arvoon liittyvien kynnysten asettaminen on mainittu mahdollisena keinona parantaa asetuksen vaikuttavuutta useissa jäsenvaltioissa (ks. jäljempänä 4.4 kohta).

Tällä kuulemiskierroksella jäsenvaltiot muistuttivat, että ne tarvitsevat enemmän tietoa toistensa kansallisesta kulttuuriperintöä koskevasta lainsäädännöstä, jotta lupien myöntämisestä vastaavat toimivaltaiset viranomaiset voivat torjua laitonta kauppaa tehokkaammin. On kuitenkin huomattava, että monen jäsenvaltion lainsäädäntö ei ole saatavilla verkossa, mikä on tähän mennessä estänyt komission yksiköitä luomasta verkkopohjaista koostetta, jossa olisi linkit kyseiseen lainsäädäntöön muiden jäsenvaltioiden hallintoja ja viejiä varten.

ICG-järjestelmän tulevan laajentamisen yhteydessä digitalisoidaan myös asetuksen (EY) N:o 116/2009 mukaiset vientiluvat, ja silloin siihen voitaisiin lisätä kooste, joka sisältää perustiedot jäsenvaltioiden kansallisista säännöksistä kolmansien maiden lakien ja asetusten tapaan. Tällä välin komission yksiköt voisivat yrittää parantaa Europa-palvelimella olevaa kulttuuriesineiden verkkosivustoa niin, että siellä olisi saatavilla tiedot jäsenvaltioiden lainsäädännöistä (jos niitä ei ole julkaistu verkossa kansallisella tasolla, lakitekstin sisältävä pdf-tiedosto).

Muita jäsenvaltioiden määrittämiä keinoja asetuksen yleisen toimivuuden parantamiseksi on ohjeiden saaminen ilmaisun ”jonka alueella kulttuuriesine on laillisesti ja lopullisesti” tulkintaan, koska sen perusteella määritetään jäsenvaltio, jolla on toimivalta vientiluvan myöntämiseen.[14] Tämä estäisi häikäilemättömiä toimijoita siirtämästä kulttuuriesineitä väliaikaisesti toiseen jäsenvaltioon yksinomaan siinä tarkoituksessa, että vientilupaa haetaan muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, joka on nimennyt esineen kansallisaarteeksi ja suojelee sitä. Euroopan unionin tuomioistuin on ainoa taho, jolla on toimivalta näiden termien oikeelliseen tulkitsemiseen. Sen käsiteltäväksi ei ole kuitenkaan toistaiseksi päätynyt yhtään tapausta[15], joten hallinnot ja sidosryhmät tulkitsevat ja soveltavat termejä edelleen eri tavoin.

Vuonna 2017 perustetun hankeryhmän oli määrä tutkia jäsenvaltioiden käyttämiä työmenetelmiä kulttuuriesineiden alkuperän selvittämiseksi sekä parhaiden käytäntöjen määrittelemiseksi ja käytännön ohjeiden laatimiseksi lupien myöntämiseen ja tullivalvontaan. Hankeryhmä sai työnsä onnistuneesti päätökseen ja toimitti raporttinsa ja ohjeasiakirjansa kulttuuriesineisiin liittyviä tulliasioita käsittelevälle asiantuntijaryhmälle vuonna 2020.

---

[14] Tällaisia tapauksia ei ole kertaakaan päätynyt unionin tuomioistuimeen, joten mainitulle ilmaisulle ei ole täsmällistä määritelmää.

[15] Asiasta ei ole ollut unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä, mutta Yhdistyneen kuningaskunnan korkein oikeus on käsitellyt asiaa hiljattain. Korkeinta oikeutta pyydettiin ottamaan kantaa siihen, oliko eräs maalaus lähetetty Yhdistyneeseen kuningaskuntaan laillisesti toisesta jäsenvaltiosta (Italiasta), ja näin ollen siihen, oliko Englannin taideneuvostolla ACE:lla (Arts Council England) valtuudet myöntää kantajalle asetuksen 2 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettu lupa maalauksen siirtämiseen Euroopan unionista. ACE oli vuonna 2015 kieltäytynyt myöntämästä vientilupaa maalauksen viemiseen EU:sta.
Asiaa käsitteli ensimmäisen kerran vuonna 2018 tuomari Lady Carr (Brittiläisen imperiumin ritarikunnan ritarikomentaja), joka piti voimassa ACE:n kieltäytymisen ja totesi seuraavaa:
i) EU:n yhteensovittamissääntöjen kielen, rakenteen ja tarkoituksen perusteella ([57]–[63]) käsitettä ’laillinen’ olisi arvioitava lähtöjäsenvaltion eli Italian lainsäädännön mukaisesti ([64]).
ii) Tämä Italian lainsäädännön vaatimus ei rikkonut tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevaa EU:n lainsäädäntöä, jossa jäsenvaltioille myönnettiin huomattava harkintavalta kansallisaarteiden suojelemisessa ([87]–[94]).
http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Admin/2018/1822.html
Valituslupa annettiin, mutta muutoksenhakutuomioistuin hylkäsi asian vuonna 2020:
https://www.blackstonechambers.com/documents/883/R_Simonis_v_Arts_Council_England.docx
Sen jälkeen tehtiin hakemus korkeimmalle oikeudelle, mutta sekin hylättiin:
http://www.supremecourt.uk/docs/permission-to-appeal-2021-01-2021-02.pdf (ks. s. 3).

Hankeryhmän tehtäviin kuului käsitteen ”alkuperä” määrittely. Sillä tarkoitetaan tietoja, joita toimivaltaisen viranomaisen olisi pyydettävä hakijalta vientiluvan myöntämistä koskevaa päätöstä tehtäessä. Tässä yhteydessä hankeryhmä totesi, että kulttuuriesineen alkuperä voidaan määritellä esineen historiaksi ja omistusoikeudeksi sen löytämisestä tai luomisesta nykyhetkeen asti, minkä perusteella määritellään esineen aitous ja omistusoikeus.

4.2 Kulttuuriesineiden määritelmä

Asetuksessa ei määritellä, mitä kulttuuriesineellä tarkoitetaan. Sen sijaan sen liitteessä I luetellaan 15 esineluokkaa, joihin asetusta sovelletaan. Useimpien luokkien osalta esitetään ikään ja arvoon liittyvät kynnykset. Liitteen I katsotaan yleisesti olevan asianmukainen kehys.

Liitteessä I lueteltujen luokkien täsmällisen ulottuvuuden ymmärtämisen suhteen tällä kuulemiskierroksella on todettu aiempien kertomusten tapaan erityisiä ongelmia, jotka koskevat jäsenvaltioiden tulkintojen yhdenmukaisuutta joidenkin kulttuuriesineiden osalta:

- muinaiset kolikot
- kokoelmien kuuluminen soveltamisalaan suhteessa yksittäisiin esineisiin luokassa 13 b
- liturgisten ikonien luokittelu maalauksiksi tai monumenttien osiksi[16]
- onko tiettyjen esineiden luettelo luokassa 15 a tyhjentävä vai suuntaa antava
- tietyn luokan vastaavuus asiaankuuluvan tariffiluokittelun (CN-koodi) kanssa.

Komission yksiköt ovat johdonmukaisesti edistäneet jäsenvaltioiden välistä vuoropuhelua ja näkemysten vaihtoa näistä asioista, myös jäsenvaltioiden edustajien luokkien tulkintaa varten muodostamassa hankeryhmässä (vuosina 2013–2017). Hankeryhmän tehtävänä oli kerätä yhteen näkemyksiä siitä, miten kulttuuriesineiden eri luokkia olisi tulkittava. Ryhmä totesi, että jäsenvaltioiden välillä on merkittäviä näkemyseroja edellä mainituissa asioissa.

On myös syytä panna merkille, että erityisesti liturgisten ikonien luokittelun osalta kulttuuriesineiden tullialueelle siirtämisestä ja tuonnista annetussa uudessa asetuksessa (EU) 2019/880 esitetään selvennyksiä, joiden odotetaan ratkaisevan asian (liturgiset ikonit ja patsaat kuuluvat uskonnollisiin muistomerkkeihin).

Tietyn kulttuuriesineiden luokan ja asianmukaisen tariffiluokittelun vastaavuudessa näyttää olevan kahdenlaisia ongelmia.

Ensimmäinen koskee kulttuuriesineitä, jotka luokitellaan EU:n yhdistetyn nimikkeistön ryhmään 97. Tässä ryhmässä on hyvin vähän alaryhmiä, ja siinä on niputettu samaan tullinimikkeeseen kulttuuriesineiden eri luokkia. Tämä vaikeuttaa kussakin tapauksessa sovellettavan tariffikoodin ja sen määrittämistä, mihin luokkaan kulttuuriesine olisi luokiteltava asetusta sovellettaessa ja/tai minkä tariffiluokituksen mukaan se olisi ilmoitettava tullissa. Maailman tullijärjestö (WCO), joka vastaa tullinimikkeistöstä kansainvälisellä tasolla, on hiljattain ilmoittanut aikomuksestaan luoda ryhmään 97 lisää alaryhmiä, mikä toivottavasti ratkaisee ongelman.

[16] Merkittävin käytännön ero on se, että maalauksilla (luokka 3) kynnysarvo on 150 000 euroa mutta monumentit (luokka 2) edellyttävät vientilupaa markkina-arvostaan riippumatta. On kuitenkin todettava, että erityisesti liturgisten ikonien luokittelun osalta kulttuuriesineiden tullialueelle siirtämisestä ja tuonnista annetussa uudessa asetuksessa (EU) 2019/880 esitetään selvennyksiä, joiden odotetaan ratkaisevan asian (liturgiset ikonit ja patsaat kuuluvat uskonnollisiin muistomerkkeihin).

Toinen ongelma johtuu harmonoidun tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmän (HS) – johon EU:n yhdistetty nimikkeistö perustuu – kansainvälisellä tasolla tehtävistä säännöllisistä muutoksista. Sen jälkeen, kun asetus tuli voimaan vuonna 1993, HS-järjestelmään on tehty useita peräkkäisiä muutoksia, ja siksi tiettyjä asetuksen liitteessä I lueteltuja tariffikoodeja on tällä välin muutettu. Toisinaan on vaikeaa löytää jollekin tietylle kulttuuriesineiden luokalle sopiva tariffikoodi vain kyseisessä liitteessä annetun luokkakuvauksen perusteella.

Luokkien tulkintaa koskevien ohjeiden laatimisen osalta voidaan todeta, että vaikka jäsenvaltiot olisivat sopineet tällaisista ohjeista, mitä ei ole aina tapahtunut, ne eivät olisi vieläkään oikeudellisesti sitovia, eivätkä ne näin ollen antaisi sidosryhmille oikeusvarmuutta. EU:n lainsäädäntöä voi tulkita vain Euroopan unionin tuomioistuin, eikä tuomioistuimella ole ollut tähän mennessä tilaisuutta päättää mistään näistä kysymyksistä. Jäsenvaltioiden mukaan luokkien tulkinnasta vastaavan hankeryhmän tekemää huomattavan laajaa työtä voitaisiin vielä hyödyntää: esimerkiksi sen analyysit ja päätelmät voitaisiin ottaa huomioon asetuksen ja sen liitteen I tulevassa tarkistuksessa.

4.3 Ikään liittyvät kynnykset

Suurin osa jäsenvaltioista pitää asetuksessa tiettyjä kulttuuriesineiden luokkia koskevia **ikään liittyviä kynnyksiä** riittävinä.

Muutama jäsenvaltio katsoo, että ikään liittyvät kynnykset ovat liian korkeat eivätkä siksi kata tai suojele kaikkia ”kansallisaarteiksi” nimettyjä esineitä niiden alueella. Toisaalta jotkin muut jäsenvaltiot pitävät ikään liittyviä kynnyksiä liian alhaisina, erityisesti sellaisten luokkien osalta, joilla ei ole arvoon liittyvää kynnystä (esim. arkistot ja käsikirjoitukset), koska silloin tulli- ja toimivaltaiset viranomaisia voidaan pyytää käsittelemään valtavia määriä sarjatuotantona tuotettuja nykyaikaisia esineitä, joita ei yleensä pidetä tärkeinä ”*arkeologian, esihistorian, historian, kirjallisuuden, taiteen tai tieteen kannalta*”[17], vaikka ne kuuluvatkin teknisesti asetuksen soveltamisalaan ja siten lupajärjestelmän piiriin.

Koska asetuksessa ei ole kulttuuriesineiden määritelmää – jollainen on vahvistettu vuoden 1970 Unescon yleissopimuksen 1 artiklassa – mikä tahansa esine, joka täyttää ikään ja/tai arvoon liittyvät tekniset kriteerit, voi kuulua asetuksen soveltamisalaan ja sille on myönnettävä vientilupa lailliseen unionin alueelta siirtämiseen riippumatta siitä, onko sillä todellista kulttuurista merkitystä.

4.4 Rahalliset kynnykset

Huomattava osa jäsenvaltioista pitää asetuksen liitteessä I olevassa B osassa vahvistettuja kulttuuriesineiden **arvoon liittyviä kynnyksiä** melko korkeina, kun taas pieni vähemmistö jäsenvaltioista katsoo, että niitä olisi nostettava edelleen.

Yksi jäsenvaltio – joka kannatti liitteessä I olevassa B osassa vahvistettujen arvoon liittyvien kynnysten nostamista – huomauttaa, että vähimmäisarvoja ei ole tarkistettu alkuperäisen asetuksen antamisen jälkeen (lukuun ottamatta erillisen rahallisen kynnyksen lisäämistä vesiväri-, guassi- ja pastellimaalauksille vuonna 1996), ja ehdottaa, että niitä tarkistettaisiin 10 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan perusteella inflaation huomioon ottamiseksi.

Muut jäsenvaltiot – jotka kannattivat liitteessä I olevassa B osassa vahvistettujen kynnysten alentamista – suosittavat mukauttamismekanismin käyttöä valuuttakurssivaihtelujen ja ”maakertoimen” huomioon ottamiseksi, jotta taidemarkkinoiden myyntihinnoissa voitaisiin ottaa huomioon jäsenvaltioiden erot. Kuten yksi näistä jäsenvaltioista huomauttaa, monet

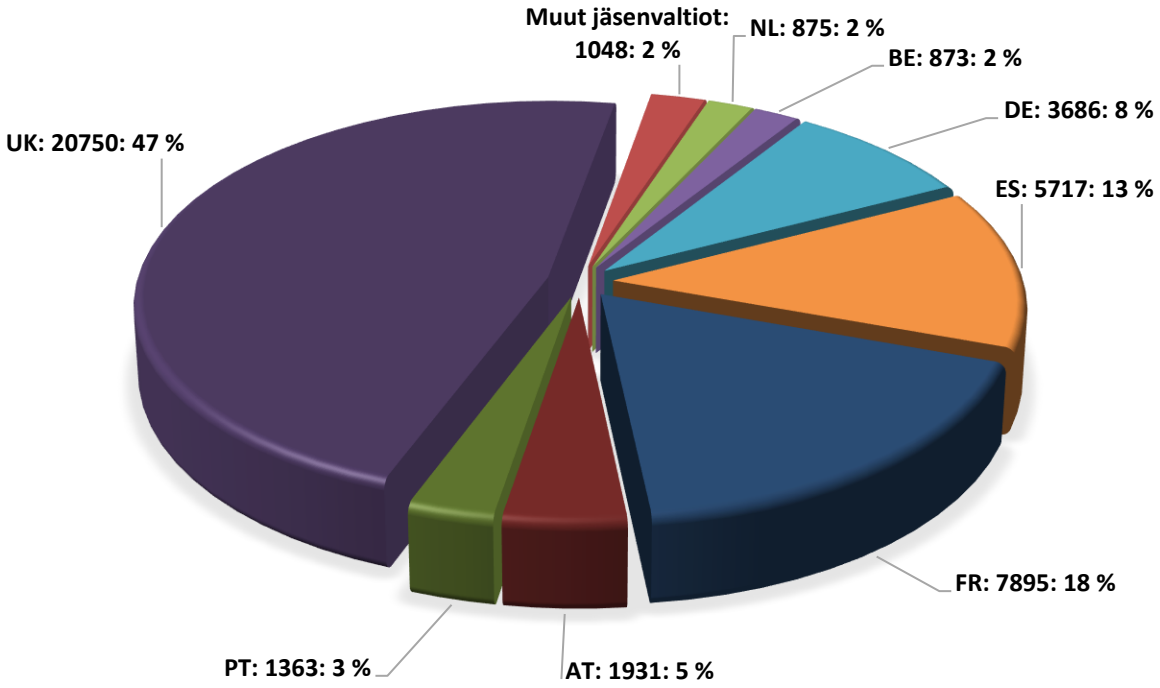
[17] Kulttuuriomaisuuden määritelmä vuonna 1970 tehdyn Unescon yleissopimuksen 1 artiklassa.

esineet, jotka ovat esillä niiden museoissa ja kuuluvat niiden pysyviin kokoelmiin, eivät kuulu asetuksen soveltamisalaan pelkästään asetuksen korkeiden arvoa koskevien kynnysten vuoksi, vaikka kyseiset esineet on selvästi nimetty kansallisaarteiksi, joilla on historiallista ja kulttuurista merkitystä.

4.5 Tavallisia vientilupia koskevat luvut

Jäsenvaltiot myönsivät ajanjaksolla 2018–2020 yhteensä 44 138 tavallista vientilupaa (ks. vuosittaiset tiedot liitteessä olevassa taulukossa 1).

Tavalliset vientiluvat jäsenvaltioittain ajanjaksolla 2018–2020

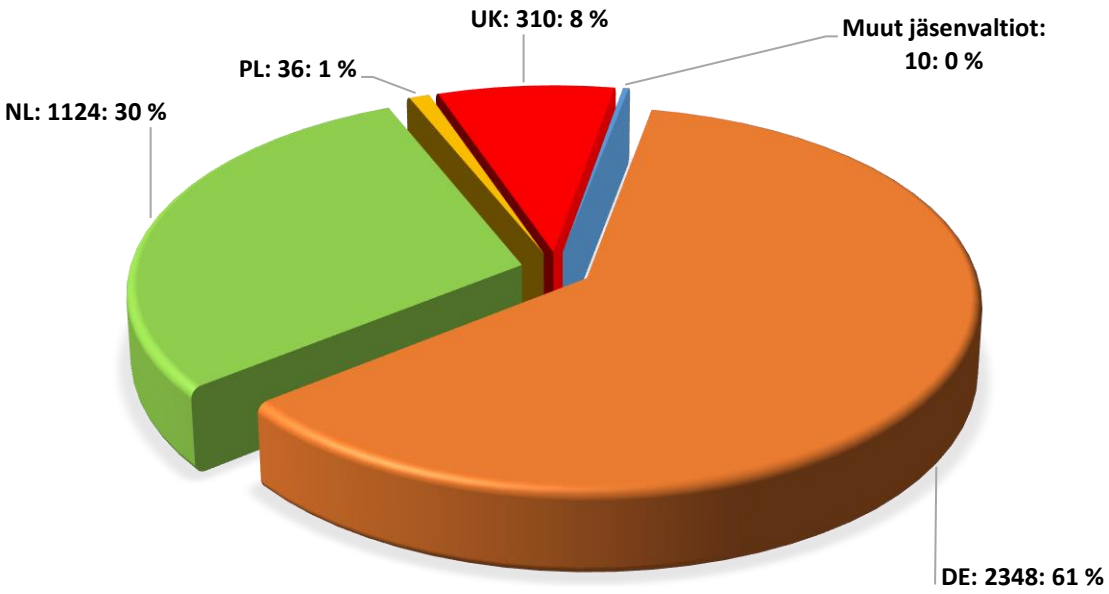
Pääasialliset luokat, joihin kuuluvien esineiden vientilupahakemuksia saatiin tarkastelujakson aikana, olivat alenevassa järjestyksessä seuraavat: taideteokset (maalaukset, mosaiikit, vesiväri- ja guassimaalaukset, kaiverrukset ja veistokset), arkeologiset esineet (pääasiassa tilapäinen vienti näyttelyihin), inkunaabelit, käsikirjoitukset ja kartat, numismaattisesti kiinnostavat esineet (kolikot) sekä erilaiset luokkaan 15 kuuluvat antiikkiesineet, kuten korut, soittimet, huonekalut, kellot, aseet, lelut ja matot (pääasiassa lopullinen vienti). Useat jäsenvaltiot ilmoittivat tiettyjen luokkien (esim. maalausten) viennin merkittävästä vähenemisestä vuonna 2020, minkä ne katsovat johtuvan covid-19-pandemiasta. Jäsenvaltioiden mukaan kansallisten (”vapaata liikkuvuutta koskevien”) toimilupien määrä kuitenkin kasvoi merkittävästi samana ajanjaksona, mikä viittaa kysynnän kasvuun unionin markkinoilla.

4.6 Erityiset ja yleiset avoimet vientiluvat

Erityisiä avoimia vientilupia voidaan myöntää **yksityishenkilön tietyn kulttuuriesineen toistuvaan väliaikaiseen vientiin** (täytäntöönpanoasetuksen 10 artikla). Ajanjaksolla 2018–2020 erityisiä avoimia vientilupia myönnettiin 3 828 (ks. vuosittaiset tiedot liitteessä olevassa taulukossa 2). Noin puolet jäsenvaltioista ilmoitti, että niiden lainsäädännössä ei käsitellä tällaisten lupien myöntämistä. Ne jäsenvaltiot, jotka myöntävät erityisiä avoimia vientilupia, myöntävät niitä pääasiassa taiteellisia esityksiä varten vietäville soittimille tai näyttelyihin vietäville antiikkikulkuneuvoille.

Kahta jäsenvaltiota lukuun ottamatta kaikki jäsenvaltiot ovat myöntäneet suhteellisen vähän tällaisia vientilupia tarkasteluajanjaksolla.

Jäsenvaltioissa annettujen erityisten avoimien lupien määrä ajanjaksolla 2018–2020

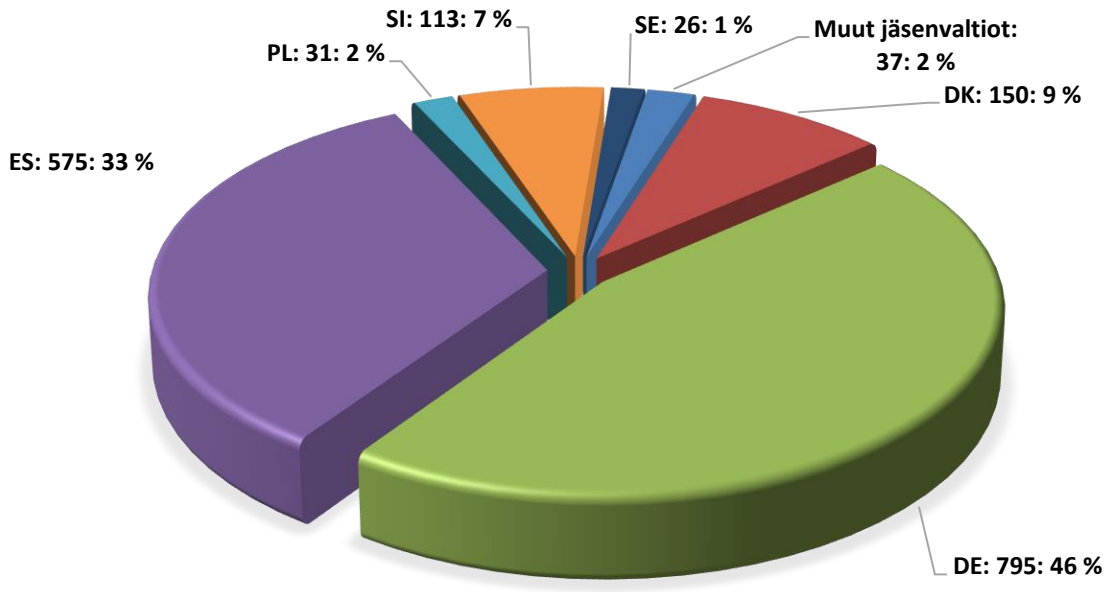

Erityisten avoimien lupien enimmäisvoimassaoloajaksi vahvistetaan täytäntöönpanoasetuksessa viisi vuotta. Suurin osa tällaisia lupia myöntävistä jäsenvaltioista soveltaa tätä rajoitusta. On kuitenkin joitakin poikkeuksia, joissa enimmäisvoimassaoloaikaa joko ei täsmennetä tai se on lyhyempi (1–3 vuotta). Voimassaoloaikana kyseisten esineiden toistuva vienti on sallittua.

Yleisillä avoimilla vientiluvilla (täytäntöönpanoasetuksen 13 artikla) mahdollistetaan **museoiden ja vastaavien laitosten** kulttuuriesineiden säännöllinen väliaikainen vienti. Ajanjaksolla 2018–2020 yleisiä avoimia vientilupia myönnettiin 1 727 (ks. vuosittaiset tiedot

liitteessä olevassa taulukossa 3). Myös näiden lupien enimmäisvoimassaoloajaksi vahvistettiin viisi vuotta. Suurin osa tällaisia lupia myöntävistä jäsenvaltioista soveltaa lyhyempää rajoitusta. Pituus riippuu tavallisesti vakuutuksen kattavuudesta, lainatarpeesta tai näyttelystä.

Jäsenvaltioissa annettujen yleisten avoimien lupien määrä ajanjaksolla 2018–2020

4.7 Poikkeus vientilupavaatimuksesta

Tämä poikkeus, joka perustuu asetuksen 2 artiklan 2 kohtaan, antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden olla vaatimatta vientilupaa ensimmäisessä ja toisessa luetelmakohdassa tarkoitetuista luokan 1 esineistä, jos tällaisten tuotteiden arkeologinen tai tieteellinen merkitys katsotaan vähäiseksi.

Edellisillä tarkastelujaksoilla vain yksi jäsenvaltio oli ilmoittanut käyttäneensä tätä säännöstä. Tämän tarkastelujakson aikana kaksi muuta jäsenvaltiota ilmoitti kuitenkin vapauttaneensa lupavaatimuksesta arkeologiset esineet, joiden merkitys on vähäinen. Vaikuttaa siltä, että ”vähäisen merkityksen” määrittämisessä käytettävä kriteeri perustuu esineiden tyyppiin ja erityisesti siihen, onko niitä tuotettu aiemmin suuria määriä ja ovatko ne lähes samanlaisia (esim. muinaiset kolikot) vai ovatko ne esineitä, jotka ovat olleet ”esillä” useita vuosia, jolloin niiden ei voida enää katsoa olevan ”***välittömästi*** *peräisin – – kaivauksista*”.

4.8 Syyt lupahakemusten epäämiselle

Aiempien tarkastelujaksojen tapaan vientilupahakemuksen hylkäämistapaukset ovat varsin harvinaisia. Lukuun ottamatta Yhdistynyttä kuningaskuntaa, joka edustaa kahta kolmasosaa EU:n taidemarkkinoista ja jossa ilmoitettiin 14 hylkäämisestä, suurin osa muista jäsenvaltioista on hylännyt keskimäärin alle yhden hakemuksen vuoden tarkastelujaksolla. Useat jäsenvaltiot ilmoittavat, että ne eivät ole hylänneet tarkastelujakson aikana yhtään hakemusta, ja kaksi jäsenvaltiota ilmoittaa jopa, että ne eivät ole koskaan hylänneet yhtään lupahakemusta.

Hakemuksen hylkäämisen syynä on ollut esimerkiksi se, että esine on nimetty kansallisaarteeksi, jonka vienti on kielletty. Sitäkin useammin syynä on ollut, että toimija ei ole toimittanut hakemusta asianmukaiselle jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, hakija on kieltäytynyt antamasta pyydettyjä laillista alkuperää koskevia tietoja tai ei ole muuten toimittanut niitä, esine on väärennös, pyyntö ei kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan tai hakija ei ole saanut vaadittua kansallista vapaata liikkuvuutta koskevaa lupaa.

Viimeksi mainitun hylkäyssyyn osalta joidenkin jäsenvaltioiden lainsäädännössä edellytetään, että viejän on EU:n vientiluvan lisäksi hankittava kansallinen vapaata liikkuvuutta koskeva lupa, joka valtuuttaa kulttuuriesineen viemiseen kansalliselta alueelta. Niissä jäsenvaltioissa, joiden lainsäädännössä säädetään kansallisista vapaata liikkuvuutta koskevista luvista, EU:n vientilupaa on haettava joko samanaikaisesti tai tietyn ajan kuluessa kansallisen vapaata liikkuvuutta koskevan luvan myöntämisestä, eli kansallisen luvan saaminen on edellytys ja peruste EU:n vientiluvan myöntämiselle.

4.9 Lupakysymykset

Valokuvat. Valokuvien liittäminen lupahakemukseen on hyvin tärkeää, koska niiden avulla tulliviranomaiset voivat tunnistaa esineen vientilupaa tarkastellessaan. Kun on kyse lopullisesta viennistä ja erityisesti yhden luvan kattamien kokoelmien viennistä, kaikki jäsenvaltiot vaativat valokuvia. Tietyt jäsenvaltiot tekevät joitakin poikkeuksia, kun kyseessä on väliaikainen vienti tai esineet ovat arvoltaan tai merkitykseltään vähäisiä (esim. kirja- tai esinekokoelmat, joissa ei ole tunnistettavia merkintöjä).

Lomakkeen numerolla 3 merkityn kappaleen palautus. Täytäntöönpanoasetuksen 5 artiklassa säädetään, että poistumistullitoimipaikan on palautettava vientilupalomakkeen numerolla 3 merkitty kappale[18] luvan antaneelle toimivaltaiselle viranomaiselle sen vahvistamiseksi, että vienti on tosiasiallisesti toteutunut ja lupa on käytetty. Jäsenvaltiot kuitenkin ilmoittavat, että näin ei tehdä kaikissa tapauksissa.

Vain kaksi jäsenvaltiota, joilla on käytössä vientilupien myöntämiseen kehitetty sähköinen järjestelmä, voivat tarkistaa, onko kaikkia lupia käytetty, koska niiden järjestelmä on yhteydessä tulliin. Näissäkin tapauksissa todentaminen on vaikeaa silloin, kun kulttuuriesineet poistuvat unionista toisen jäsenvaltion alueen kautta. Jäsenvaltiot pitävät yleensä parhaana ratkaisuna tähän ongelmaan keskitettyä sähköistä lupajärjestelmää, jolla on rajapinta tullialan tietojärjestelmiin, kuten parhaillaan tuontiasetuksen soveltamista varten kehitteillä oleva järjestelmä.

[18] Lomake täytetään kolmena kappaleena: kappale numero 1 on hakemus, kappale numero 2 annetaan luvanhaltijalle ja kappale numero 3 palautetaan luvan antaneelle viranomaiselle, kun kulttuuriesine on poistunut unionista.

4.10 Vientilupien peruuttaminen

Noin puolessa jäsenvaltioista on voimassa lainsäädäntöä, jossa säädetään myönnetyn luvan kumoamisesta tai peruuttamisesta joko erityisin kulttuuriesineitä koskevin säännöksin tai yleisen hallintolainsäädännön perusteella, joka edellyttää hallintotoimen peruuttamista, jos se perustuu harhaanjohtaviin tai vääriin tietoihin. Tarkastelujakson aikana vain yksi jäsenvaltio on peruuttanut vientiluvan (yhden). Toinen jäsenvaltio ilmoitti peruuttaneensa 13 kansallista vapaata liikkuvuutta koskevaa lupaa, jotka ovat kyseisessä jäsenvaltiossa edellytyksenä EU:n vientiluvan myöntämiselle.

4.11 Sähköisten järjestelmien/tietokantojen käyttö

Kuten edellä todettiin (ks. kohta 3.1), komission yksiköt ovat parhaillaan kehittämässä asetuksen 2019/880 yhteydessä muodollisuuksien suorittamista ja hallinnollista yhteistyötä varten keskitettyä sähköistä järjestelmää eli niin sanottua kulttuuriesineiden tuontia koskevaa ICG-järjestelmää. Koska järjestelmän odotetaan helpottavan valvontaa ja auttavan torjumaan kolmansista maista peräisin olevien kulttuuriesineiden laitonta kauppaa, katsottiin aiheelliseksi toteuttaa samat toimet ja taata eurooppalaista alkuperää oleville kulttuuriesineille yhtäläinen suoja. Siksi komission yksiköt suunnittelivat ICG-järjestelmän sellaiseksi, että sitä voidaan tulevaisuudessa tarvittavin mukautuksin käyttää myös unionin vientilupajärjestelmän tarkoituksiin.

Yhä useampi jäsenvaltio on digitalisoinut vientilupajärjestelmänsä tai digitalisoi sitä parhaillaan. Joissakin jäsenvaltioissa hakemus voidaan täyttää ja toimittaa sähköisesti (esim. täyttämällä verkossa oleva pdf-tiedosto) mutta itse vientilupa allekirjoitetaan ja myönnetään paperilla. Tämä johtuu täytäntöönpanosäädöksen säännöksistä, joissa säädetään paperiluvan käytöstä.

Tässä yhteydessä on myös huomattava, että usean jäsenvaltion lainsäädännössä säädetään kansalaisten oikeudesta jättää hakemuksia viranomaisille digitaalisessa muodossa verkossa. Tämä koskee kaikentyyppisiä sovelluksia, ei ainoastaan kulttuuriesineiden vientiin liittyviä sovelluksia, ja luo hallinnolle vastaavasti velvoitteen kehittää asianmukaiset tietotekniset alustat ja järjestelmät menettelyjensä digitalisoimiseksi ja sähköisten hakemusten vastaanottamiseksi hakijoilta. Tämän vuoksi useat jäsenvaltiot ovat kehittäneet kansallisia sähköisiä järjestelmiä käsittelemään sekä unionin vientilupia että kansallisia vapaata liikkuvuutta eli unionin sisäistä kulttuuriesineiden siirtämistä koskevia lupia.

EU:n digitaalisella vientilupajärjestelmällä on lukuisia itsestäänselviä etuja: parempi tulli- ja kulttuurialan toimivaltaisten viranomaisten välinen yhteistyö ja viestintä sekä kansallisella että unionin tasolla, lupien käytön parempi seuranta erityisesti silloin, kun poistumistullitoimipaikka on eri jäsenvaltiossa kuin luvan myöntänyt jäsenvaltio, rajapinta tullin tietotekniikkajärjestelmiin Euroopan unionin tullialan yhdennetyn palveluympäristön kautta, viejien kaupankäynnin helpottuminen, asetuksen yhdenmukaisempi täytäntöönpano, muodollisuuksien nopeampi suorittaminen paperittomassa ympäristössä ja väärennösten tehokas ehkäisy sekä monia muita etuja, minkä vuoksi suurin osa jäsenvaltioista kannattaa vahvasti digitalisointia. Kaksi jäsenvaltiota on kuitenkin ilmaissut olevansa huolissaan siitä, että keskitetyn sähköisen järjestelmän käytössä olisi samoja ongelmia kuin samantyyppisen, parhaillaan tuontia varten kehitettävän järjestelmän käytössä.

Kyseiset jäsenvaltiot ovat erityisesti huomauttaneet, että niiden nykyiset kansalliset järjestelmät tai tietokannat on mukautettu niiden erityispiirteisiin erityisesti silloin, kun niiden lainsäädännössä säädetään kansallisista luvista, jotka on hankittava unionin vientiluvan lisäksi, tai kun kansallinen lupa on edellytyksenä unionin vientiluvan myöntämiselle.

Tehtyjen investointien kannalta saattaisi myös olla haitallista romuttaa kokonaan kansalliset järjestelmät ja korvata ne keskitetyllä EU:n järjestelmällä.

Tämän vuoksi komission yksiköt käynnistivät toteutettavuustutkimuksen, jossa analysoidaan ja tarkastellaan muiden digitalisaatioon liittyvien näkökohtien ohella ICG-järjestelmän ”hybridilaajennuksen” kehittämistä vientiin liittyviä näkökohtia varten. Siihen keskitettäisiin toiminnot, jotka tuovat digitalisaation etuja, ja jätettäisiin kansallisiin järjestelmiin (joihin liittyy mahdollisuus rajapintaan) muut osatekijät, joita pystytään käsittelemään paremmin jäsenvaltioissa.

Vientilupajärjestelmän digitalisointi edellyttää asetuksen täytäntöönpanosäännösten (asetus (EU) N:o 1081/2012) muuttamista. Samassa välineessä olisi myös määritettävä vienti- ja tuontilupien välinen suhde, jotta voitaisiin varmistaa oikeusvarmuus ja välttää asiakirjavaatimusten päällekkäisyys.[19]

4.12 Aineelliset ja henkilöresurssit

Asetuksen täytäntöönpanon henkilöstö- ja resurssitarpeet ovat pysyneet vakaina suurimmassa osassa jäsenvaltioita tarkastelujakson aikana. Kolmessa jäsenvaltiossa henkilöstöresursseja on lisätty vastauksena kasvaviin poliittisiin ja hallinnollisiin tarpeisiin, ja kahdessa jäsenvaltiossa henkilöstötarpeet ovat kasvaneet, mutta niitä ei ole vielä täytetty palkkaamalla tarvittavia resursseja (yksi näistä jäsenvaltioista mainitsi syyksi lisähenkilöstön palkkaamisen viivästymiseen covid-19-pandemian). Kolme jäsenvaltiota ilmoitti, että niiden tarpeet ovat vähentyneet, koska vientilupien määrä on pienentynyt (vähenemisen syyksi todettiin jälleen covid-19-pandemia).

5. PÄÄTELMÄT JA RATKAISEMATTOMAT KYSYMYKSET

Jäsenvaltioilta tarkastelujakson 2018–2020 osalta saadun palautteen perusteella asetus vaikuttaa toimivan hyvin sen tavoitteiden saavuttamisen osalta. Ne katsovat myös sen olevan hyvin merkittävä oikeudellinen väline kulttuuriesineiden laittoman kaupan torjumisessa.

Kuten aiemmissa kertomuksissa todettiin, asetuksen soveltamisesta kaikkialla unionissa vastaavien viranomaisten keskinäinen hallinnollinen yhteistyö ja viestintä ovat tärkeimpiä keinoja parantaa täytäntöönpanoa.

Mahdollisiksi esteiksi asetuksen yhdenmukaiselle täytäntöönpanolle mainitaan myös asetuksen tiettyjen säännösten tulkinnoissa esiintyvät erot. Tämä koskee erityisesti kulttuuriesineiden luokkien soveltamisalaa sekä lopullista olinpaikkaa koskevaa keskeistä ilmausta toisin sanoen sitä, missä esine ”on – – lopullisesti ollut”, jonka perusteella määritetään, millä jäsenvaltiolla on valtuudet vientiluvan antamiseen.

Useat jäsenvaltiot huomauttavat myös, että arvoihin liittyviä kynnyksiä ei ole mukautettu hyvin paikallisiin hintoihin ja markkinoihin, ja koska ne ovat liian korkeita, asetuksen soveltamisalan ja suojan ulkopuolelle jää monia kulttuuriesineitä, jotka on määritelty niiden lainsäädännössä kansallisaarteiksi.

Jäsenvaltiot ovat vahvistaneet halukkuutensa siirtyä paperisiin vientilupiin perustuvasta järjestelmästä sähköiseen, paperittomaan järjestelmään. Ne katsovat, että vientilupien digitalisointi helpottaa toimijoiden muodollisuuksien suorittamista, nopeuttaa hakemusten

[19] Itse asiassa kahdessa jäsenvaltiossa voidaan pyynnöstä myöntää kansallisia tuontilupia tai -todistuksia (väliaikaista tuontia varten), joten kulttuuriesineiden tuojien ei tarvitse hankkia ja esittää EU:n vientilupaa tullissa, kun kyseiset esineet palaavat kolmanteen alkuperämaahan.

käsittelyä ja parantaa toimivaltaisten viranomaisten suorittamaa alkuperän todentamista ja tullitarkastusten tehokkuutta ja vaikuttavuutta.

6. LIITTEET

Taulukko 1. Jäsenvaltioiden antamat tavalliset luvat

Jäsenvaltio	Vuosi			2018–2020	Osuus kokonais-määrästä prosentteina
	2018	2019	2020		
BE	340	352	181	873	1,98 %
BG	0	1	0	1	0,00 %
CZ	12	96	2	110	0,25 %
DK	59	61	24	144	0,33 %
DE	1 368	1 387	931	3 686	8,35 %
EE	0	0	0	0	0,00 %
IE	16	17	11	44	0,10 %
EL	0	0	0	0	0,00 %
ES	1 694	1 838	2 185	5 717	12,95 %
FR	3 064	2 990	1 841	7 895	17,89 %
HR	19	9	14	42	0,10 %
IT (1)	67	99	87	253	0,57 %
CY	2	5	2	9	0,02 %
LV	0	1	0	1	0,00 %
LT (2)					0,00 %
LU	6	3	1	10	0,02 %
HU	4	9	1	14	0,03 %
MT	0	19	7	26	0,06 %
NL	368	289	218	875	1,98 %
AT	858	702	371	1 931	4,37 %
PL	58	9	2	69	0,16 %
PT	385	396	582	1 363	3,09 %
RO	0	0	0	0	0,00 %
SI	16	16	20	52	0,12 %
SK	11	12	5	28	0,06 %
FI	7	1	0	8	0,02 %
SE	134	70	33	237	0,54 %
UK	8 351	8 177	4 222	20 750	47,01 %
Yhteensä	**16 839**	**16 559**	**10 740**	44 138	100,00 %

(1)

2018	2019	2020
Pysyvät vientiluvat 64 Väliaikaiset vientiluvat 3	Pysyvät vientiluvat 94 Väliaikaiset vientiluvat 5	Pysyvät vientiluvat 85 Väliaikaiset vientiluvat 2

(2) Tilastotietoja ei toimitettu

Taulukko 2. Annetut erityiset avoimet luvat

Jäsenvaltio	Vuosi			2018–2020	Osuus kokonais-määrästä prosentteina
	2018	2019	2020		
BE	0	0	0	0	0,00 %
BG	0	0	0	0	0,00 %
CZ	0	0	0	0	0,00 %
DK	0	0	0	0	0,00 %
DE	555	965	828	2 348	61,34 %
EE	0	0	0	0	0,00 %
IE	0	0	0	0	0,00 %
EL	0	0	0	0	0,00 %
ES	0	0	0	0	0,00 %
FR	4	1	2	7	0,18 %
HR	0	0	1	1	0,03 %
IT	0	0	0	0	0,00 %
CY	0	0	0	0	0,00 %
LV	0	0	0	0	0,00 %
LT (1)				0	0,00 %
LU	0	0	0	0	0,00 %
HU	0	0	0	0	0,00 %
MT	0	0	0	0	0,00 %
NL	336	394	394	1 124	29,36 %
AT	0	0	1	1	0,03 %
PL	6	15	15	36	0,94 %
PT	0	0	0	0	0,00 %
RO	0	0	0	0	0,00 %
SI	0	0	1	1	0,03 %
SK	0	0	0	0	0,00 %
FI	–	–	–	0	0,00 %
SE	0	0	0	0	0,00 %
UK	146	142	22	310	8,10 %
Yhteensä	1 047	1 517	1 264	3 828	100,00 %

(1) Tilastotietoja ei toimitettu

Taulukko 3. Annetut yleiset avoimet luvat

Jäsenvaltio	Vuosi			2018–2020	Osuus kokonais-määrästä prosentteina
	2018	2019	2020		
BE	0	0	0	0	0,00 %
BG	4	1	0	5	0,29 %
CZ	0	0	0	0	0,00 %
DK	50	50	50	150	8,69 %
DE	228	286	281	795	46,03 %
EE	0	0	0	0	0,00 %
IE	0	0	0	0	0,00 %
EL	2	10	2	14	0,81 %
ES	233	252	90	575	33,29 %
FR	**0**	0	0	0	0,00 %
HR	3	0	0	3	0,17 %
IT	0	0	0	0	0,00 %
CY	0	0	0	0	0,00 %
LV	0	0	0	0	0,00 %
LT (1)	0	0	0	0	0,00 %
LU	0	0	0	0	0,00 %
HU	14	1	0	15	0,87 %
MT	0	0	0	0	0,00 %
NL	0	0	0	0	0,00 %
AT	0	0	0	0	0,00 %
PL	12	11	8	31	1,80 %
PT	0	0	0	0	0,00 %
RO	0	0	0	0	0,00 %
SI	38	38	37	113	6,54 %
SK	0	0	0	0	0,00 %
FI	0	0	0	0	0,00 %
SE	9	9	8	26	1,51 %
UK	0	0	0	0	0,00 %
Yhteensä	**593**	**658**	**476**	**1 727**	**100,00 %**

(1) Tilastotietoja ei toimitettu

Taulukko 4. Evätyt tavallista lupaa koskevat hakemukset

Jäsenvaltio	Vuosi			2018–2020	Osuus kokonais-määrästä prosentteina
	2018	2019	2020		
BE	0	2	0	2	0,46 %
BG	0	0	0	0	0,00 %
CZ	2	1	0	3	0,69 %
DK	0	0	0	0	0,00 %
DE	0	0	0	0	0,00 %
EE	0	0	0	0	0,00 %
IE	0	0	0	0	0,00 %
EL	0	0	0	0	0,00 %
ES	82	72	116	270	61,93 %
FR	**0**	0	0	0	0,00 %
HR	0	0	0	0	0,00 %
IT	0	0	0	0	0,00 %
CY	0	0	0	0	0,00 %
LV	0	0	0	0	0,00 %
LT (1)				0	0,00 %
LU	0	0	0	0	0,00 %
HU	50	41	42	133	30,50 %
MT	2	0	2	4	0,92 %
NL	0	0	1	1	0,23 %
AT	1	1	3	5	1,15 %
PL	**0**	**0**	**0**	0	0,00 %
PT	0	0	0	0	0,00 %
RO	0	0	0	0	0,00 %
SI	0	1	1	2	0,46 %
SK	0	0	0	0	0,00 %
FI	0	0	0	0	0,00 %
SE	0	0	0	0	0,00 %
UK	7	7	2	16	3,67 %
Yhteensä	**144**	**125**	**167**	436	100,00 %

(1) Tilastotietoja ei toimitettu

Taulukko 5. Rikkomista / noudattamatta jättämistä koskevat tapaukset

Vuosi	Takavarikon kohteena olleiden jäsenvaltioiden määrä	Rikkomustapaukset yhteensä
2018 (1)	12	117
2019 (2)	12	84
2020 (2)	8	52
Yhteensä		**253**

(1) 1 jäsenvaltio ei toimittanut tietoja
(2) 2 jäsenvaltiota ei toimittanut tietoja